

“Musiqi məndədir...”

Həmişə həvəsi, enerjisi, işgüzar durumunun anadəngəli və ya əşqlənməsi cəhət olduğunu bilir, daha doğrusu, bunları bir-birindən ayırır. **Arturo Toscanini** və **Bruno Valteri** kumiri hesab edir. Və bir də deyir ki, mütləq bizim davamımız gəlməlidir, ona görə də Əyyub Quliyev, Fuad İbrahimov, Mustafa Mehmandarov kimi yetimlərinə arxa, dayaq durmağa hər zaman hazırdır.

Müasir olduğumuzla fəxr etdiklərimizdən biri Üzeyir Hacıbəyli adına Dövlət Simfonik Orkestrin bədii rəhbəri və baş dirijoru, xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı, “Sohrət”, “Səraf” və “İstiqalət” ordenli maestro Rauf Abdullayevlə 80 illik yubileyi münasibətilə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə baş tutan möhtəşəm yadəkəçmə gecəsindən bir neçə gün sonra görüşdük. Maşqdan sonra biza vaxt ayıran Rauf müallimin ünsiyyətində, davranışında qarşısındakı insanda diskomfort yaratmayan çox uzaq tərz əsl böyüklüyün və gerçək sənətkarlığın unudulmaz təassuratını doğurdu. Söhbət əsnasında bu təassurat daha da dolğunlaşdı. Zaldakı dinləyici qismində Rauf Abdullayev istedadının, bacarıq, sənətkarlıq və ustalığının dəfələrlə şahidi olmuş bir sənətsəvar üçün belə kəşflər heç bir dəyərə sığa bilməz...

Prezident İlham Əliyev maestro "İstiqalət" ordenini təqdim edərkən

Suallara sabir və həvəslə cavab verən, Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə orkestrin üzvlərinin məşqlərini artırılmasından, yubiley tədbirinin bütün təşkilatı tərəfindən razılıqla danşan professor söhbətə uşaqlıq xatirələrindən, musiqi ilə ilk tanışlığından başladı:

– Altı yaşından musiqi ilə məşğulam. Böyük qardeşlərim də musiqiçi idilər – biri dirijor idi, biri ifaçı. İkisi də Moskva Konservatoriyasında təhsil almışdı. Evimizdə həmişə musiqi ifa olunub. Qardeşlərim trio, kvartet təşkil edib tədbirlərdə çıxış edirdilər. Əslən şuşalı olan ana babam tacir idi. Xan Şuşinski, Cabbar Qarayəydoğlu, Seyid Şuşinski, Qurban Primov tez-tez onun evində qonaq olurdular. Sonralar püxtələşmiş, hətta SSRİ xalq artisti adına kimi yüksəlmiş ifaçılar o vaxt, yeni yəniyətə və ilk gənclik yaşlarında toylarda çıxış edirdilər. Babam onlardan birinə qızı toqqa da bağışlamışdı.

Fortepiano üzrə onillik təhsil aldıqdan sonra meylim dirijorluğa yönəldi. Fortepiano ifaçısı olmaq mənə artıq dar çərçivəli görünürdü. Özümü sadəcə ifaçı kimi deyil, ifaçılardan ibarət olan kimi görürdüm.

Yəqin, böyük qardeşlərimdən birinin dirijor olması da bu həvəsin yaranmasına təsir göstərmişdi.

– Böyük yaradıcılıq yolu keçməkdəsiniz. Şübhəsiz ki, çoxlu parlaq təassuratlarını, yadda qalan xatirələriniz var... Hansılar daha dərin iz qoyub yaddaşıңызda?

– Ankara Dövlət Opera və Bəlet Teatrının baş dirijoru olduğum dövrdə Vaqnerin “Loengrin” operasına dirijorluq edəndə bu sənəti seçməyimdən unudulmaz zövq aldım – Vaqnerin yaradıcılığı dirijordan fərqli idarəetmə, yanaşma tələb edir. Məhz o çıxış zamanı özümün dirijorluq nüfuzumu çox qabarıq hiss etmişdim...

Maşq zamanı

– Qara Qarayevin 1981-ci ildə sizə yazdığı bir məktub nə rahatlıq, nigarançılıq əhvalındadır. O vaxt nə kimi çətinliyiniz yaranmışdı ki?..

– O, Qara Qarayevin sonuncu məktubu idi. Xəstəxanadan yazmışdı. O məktubu vəsiyyət kimi nəzərdən keçirmək olar. Çətinliyə gəldikdə isə yaradıcı adamlar hər yerdə və bütün dövrlərdə çətinliklərlə üzləşirlər... Qara Qarayevin o məktubunu da vəsiyyət kimi qəbul edirəm.

– Temirkanov deyir ki, dirijor bəstəkarla dinləyici arasındakı vasitəçidir. Yəqin, bu vasitəçilik missiyası bütün dirijorlarda yaxşı alınmadığına görə eyni əsər müxtəlif dirijorların təqdimatında müxtəlif cür səslənir...

– Ola bilər... Bunu artıq siz dinləyicilər daha yaxşı bilirsiniz... "Vasitəçi" ifadəsi isə dəqiqdir...

– Son zamanlar qadınların dirijorluq sənətinə həvəsi intensivləşib. Amma belə tendensiya bütün dövrlərdə və məmləkətlərdə birmənalı qarşılanmayıb. Bu barədə nə fikirdəsiniz?

– (gülürək) Mənim bir müəllimim vardı, deyirdi ki, qadınların dirijorluğuna və şahmat oynamağına inanmır. (ciddiləşərək) Amma nə bilim, ola bilər...

– Necə orkestr rəhbərisiniz? Məncə, qətiyyəti və kobud deyə bilərsiniz. Sözü bir dəfə elə deyirsiniz ki, hamı tərəfindən anlaşılır...

– Elədir. Sərtliyim və kobudluğum yoxdur. Amma olur ki, bəzilərində bir sözü iki dəfə demək məcburiyyətində qalıram. Əsas odur ki, dirijor nə istədiyini konkret, dəqiq biləndən sonra pult arxasına keçsin. Bu olmasa, orkestrlə işləmək alınmır. Musiqiçilər dərhal hiss edirlər ki, dirijor əsərin notları üstündə hələ var-gəl edir, yoxsa artıq o notları mənimsəyib.

– Belə bir fikir var ki, dirijorluq yaş artdıqca çalışmaq bacarığı, axtarışlar aparmaq enerjisi artan nadir peşələrdəndir?

– Bəli, elədir. Rixard Ştraus da deyib ki, dirijorluğu başa düşmək üçün ən azı 70 yaşa çatmaq lazımdır.

– Yəqin, buna görə kənardan yaşın fəvqində dayanan insan təəssüratı bağışlayırsınız...

– Məni yaşadan musiqidir. Fəaliyyət, yaradıcılıq varsa, mən yaşayıram. Musiqi mandadır, musiqini orkestrə elə təqdim etməliyəm ki, onlar da onu dinləyicilərə layiqli tərzdə çatdıra bilsinlər. Dirijor üçün ən vacib, ən çətin vəzifə bəstəkarın yazdığından dəqiq ifasına nail olmaqdır. ✦

Samirə Behbudqızı

